Број 163. У Новом Саду, у петак 25. јула 1908 Година XLIII

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЖОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Пуца зора на Истоку!

И ако није први глас који стиже из тешко подјармљених крајева, ипак тек са изгледа, да је настао почетак свршетка: отоманска империја се заљуљала из темеља, већ се чује и пуцањ крова те трошне зграде... Господар њезин је изнурен и болан, а оне туђе силе, што се боришe да одрже сјај месеца, спремају се на плен. Као из даљине чује се гракта-ње: То су наследници, који се спремају и договарају (а по мало и свађају међу собом) како да поделе наследство, што ће оставити онај историјски болесник са Босфора. И он сам то увиђа, али нема више снаге да се дигне и да им покаже да још није куцнуо његов последњи час.

Још једно убризгивање етером и он ће за часак да се опорави и да прогледа, тек да их преброји, да зна на коме ће остапути царство!.. Чаша грехова је већ препуна, канула је у њу и последња кап, она се прелива. И сви ти догађаји, који се данас тако нагло развијају, говоре јасно, да је идеја о слободи запљуснула и то петстогодишње робље, а слобода је сила, против које је слаба и цела војска султанова; пред њом пада и сам његов калифски ауторитет: народи неће више да су „раја“ — они осећају да су људи!

Од пропасти српске царевине па до данас, није пролазило ни половина века а народи се дизаше против те турске силе. И у тим устанцима понајвише је проливено српске крви, понајвише је посејано српских костију по свима брдима и долинама пространог Балканског Полуострва, и сви ти напори једва уродише малом наградом: једва је очувало оно мало слободе јуначкој Црној Гори и створена слободна Србија. Српско ратовање за две стотине година против Турске забележено је у туђу (аустријску) историју, а две најлепше српске земље: Херцеговина св. Саве и Босна поносна падоше у крило ономе, ко је најмање водио бригу о њима и ко је најмање допринео њиховом ослобођењу од Турске

Продирање на Исток је девиза на западу и ако све велике силе заједчују Турској — интегритет (целокупност); то је она реакција, коју је Турска вековима изазивала.

Продирање њезино до Беча било је у једно врхунац њезине силе и славе, али онда је довољна била брада мухамедова и зелена његова застава да одушеви исламски свет, па да прегази силне земље и сатре многе тврде градове и бедеме.

Данас, у доба, коме је главно обележје економска борба, а са њом удружен човечански осећај свију потиштених народа, изгледа да су довољно јаки чиниоци, да сатру већ једаред мрску тиранију

Силан је био крсташки покрет пре девет векова, а још страшнији је био исламски И један и други кретали су се и ударали баш на Балкану, а српски народ је имао да издржи и један и други.

И религиозни тридесетогодишњи рат имао је ужасних последица, али последњи „свети рат“ — борба окрзнутога папства против бораца за слободу у Италији — свршио је победом потиштених. И овај покрет кад се сврши, завршиће се један одељак у историји, који ће доказати, да све реформе у свету, па ма оне биле и у виду религије (вере), при свој идеалности њихових оснивача, могу да послуже народима као узрок да се кољу међу собом, чим их почну тумачити и ћифтински употребљавати гадни спекуланти

Борбе и сеобе српског народа су очајне и јуначке. Српско јунаштво је задивило цео свет. И она идеја о слободи била је као оно искра у кремену, која је креснула кадгод би наишла на прави удар.

Велика француска револуција била је таки један удар. И поход Наполеонов на Балкан и Египат, и четничко ратовање српских хајдука, грчких клефта и сулиота и других јунака и ако нису увек постигли све што се хтело, ипак су имали врло много моралног успеха, јер нису дали народу да клоне Будили су га на махове, држали га у нади, да ће ипак доћи жељени час слободе, за којим се чезнуло вековима!...

Али све државе до сада, које је држала сила, показале су, да су онда најслабије, кад се у њима највише осећала војничка сила, т. зв. солдатеска, а то је данас у Турској Солдатеска је оборила древну краљевину шпартанску, она је оборила и класични Рим и Византију, она је оборила француску краљевину, она је изгубила и рат на далеком истоку и срушила Шпанију у борби са Америком. И иста така солдатеска води поред верских котерија главну реч у Турској, од прилике исто онако, као што се папина сила ослањала на бајонете, поповску дипломацију“ и — „религиозни“ морал.

На тај начин је и Енглеска изгубила Северну Америку и баш историја те — данас велике силе — у многоме је слична данашњем стању у Турској: пресељени Енглези тражили су природне савезнике у Црницима и с њима заједно извојеваше слободу и себи и њима. — И заједничка нужда и невоља, као што је некада руководила у истим мах семитски муслимански покрет у Египту, српски хришћански у Србији и српски муслимански у Босни против Шамлија (Турака), тако и сада у Старој Србији и Македонији изгледа, да ће заједнички покрет спојити све народе и све вере, против заједничког душманина и угњетача.

Европске силе се труде да себи одрже Турску и ако је Гледстон одавно викнуо: Hands off (себи руке)! Он је предлагао и данас изгледа, да је почетак већ ту, да Балкан припадне — балканским народима!...

ъ.

Нови Сад, 25 јула.

О потврди изабраног патријарха Гаврила Јуче пред подне био је министар председник Векерле у Ишлу на аудијенцији код краља. Поднео је извештај о многим питањима, али без сумње и о избору митрополита-патријарха. Извештач

ПОДЛИСТАК.

ПИ�ЈАНСТВО — УБИСТВО.

Оба гимо се на све стране, завиримо у све слојеве људства или посматрајмо само своју околину браћу, познанике, оне који на путу сусрећемо и видићемо понајвише бледа, учмала суморна лица, која представљају тужну слику живих путника. На таке појаве и не сврћемо се, јер нам је око на то већ толико навикло, да нам изгледа сасвим обично.

И образован и необразован сталеж зна, да је неумерен живот и прекомерна употреба силовитог пића најубитачнија по здравље, па ипак — већим делом — тако живимо и неразмишљено сипамо у себе тај отров, јер држимо да је начин живота непромењив, а болест пак сматрамо за неизбежну.

Разболети се, па оздравити, односно придићи се, или болести подлећи, држимо за природно Али да се испитује откуда болест долази; да ли се баш морамо разболети — не би то мишљење овладало и не би се мислило, да се строго по здравственим правилима не може живети

Ретки су данас, који не уздишу за здрављем својим, али зато се не помишља, да има лека и оронулом здрављу и да се здравље може повратити, па чак и они могу свој век продужити, који су — што 'но воле — једном ногом у гробу.

Врло многима од оних, који уздишу за здрављем својим; онима, који су са неумерена живота и пијанке већ на рубу пропасти своје и којима је због болести и опстанак у питању — има лека, има и начина, да поврате своје здравље. А тај лек обичан, лак и јефтин.

Жив ти умерено, у добром ваздуху, чистоћи и најумеренији у употребљавати силовита пића. У неумереном животу, нечистоћи и нечистом ваздуху лежи клица свију болести, а у пијанству — поред тога — још и повод свију зала, злочина и блуда.

Употреба силовитог пића потиче поглавито из укорењене навике, која код многих прелази у страст и нема јој границе, док год не утуче дотичнога и физички и материјално, а бива и морално Алкохол је друштвени отров, који убија здравље, живот, капитал; разорава живчани систем слаби памћење, па наравно, да од таких родитеља није здрав ни нараштај, него је блесаст, сулуд и тупоглав, па наклоњен и сваком злу А такав нараштај није на поносу и корист ни родитељима, ни народу.

Где бројеви говоре, тамо је излишно речима доказивати. Утврђено је, да од родитеља, који су огрезли у пијанству и у томе несрећном стању децу рађали, дође на свет 35% деце недотупавне а понајвише глухо-неме, док код родитеља, којим та страст није овладала, тек 3%. Ово је ужасно и сваки човекољубив човек на ово се мора згрозити Али то није довољно, него ваља и тражи се, да сваки у своме делокругу и колико може да уради на сузбијању тог убитачног обичаја, који собом донаша поворку злих последица.

Сваки трезвен човек, па и огрезла пијаница, кад види онога, што пуши опиум осећа неко сажаљење према дотичном, а међутим једнак утицај и једнаке последице има и алкохол. Алкохол, морфиум и опиум убија и најачи организам. Огрезла пијаница кад не пије, врло се јадно осећа и тек кад поново пије онда му се растројени живци умире. Таково је „лечење“ баш најопасније, јер тиме се живци сасвим утуку и дотични пада из једне у другу болест најпосле сконча и као што се обично каже — „божјом вољом“ умре. Но то не ст ји. Тај није умро природном смрћу, него је постао самоубица т. ј. постепено је себе тровао са прекомерном употребом алкохола, а тај начин самоубиства, колко је сигуран, толико је и ужасан. Страшнији је од вешања и куршума, јер ово последње изврши своје за неколико тренутака, а самоубиство прекомерном употребом алкохола постепено — али и сигурно — врши своје тако, да дотични види и смрт и пропаст своју.

Да је алкохол и у најмањој мери опасан отров, о томе нема сумње. Зато би добро било сасвим одбацити га, али ако не ово, тада бар употребљујемо га умерено и то најумереније.

Да је алкохол отров и да опасно утиче на човечије тело, о томе најбоље сведочи ово научно испитивање:

а) Алкохол је опасан отров, јер отровнички утиче на мозак и буни душевни рад;

б.) вино и пиво није мање отровно од ракије; јер вино и пиво баш зато, што је слабије, узима се у већој мери, тако да ипак имају исте последице као и ракија;

в) Кад би се 1% алкохола дао ембриону —

бечке Нове Сл Пресе“ говорио је пре аудијенције са министром председником и овај му је рекао међу осталим и ово: — „Краљу је потребан мир за време летњег одмора, зато не може бити говора о томе, да министар правде др. Гинтер или бан Раух изиђу пред краља“. — Тврдња министра председника да министар правде краљевски комесар на српском народном црквен м сабору неће излазити пред краља бар док се краљ бави у Ишлу, сведочи, да се питање о потврди или непотврди епископа Змејановића за патријарха неће догодити одмах, већ ће то питање бити одгођено. Заиста је тешко и замислити да би се то питање решило а да краљ и не саслушао извештај кр. комесара о току избора. После аудијенције министра председника код краља изашло је полузванично саопштење али у том званичном саопштењу нема ни кајер ни речи о потврди или непотврди изабраног патријарха Гаврила. Према свему томе она вест некојих листова, да је краљ одбио потврду изабраног патријарха. не само да није потврђена него је све то више невероветно

Нови Сад, 25. јула

Протест епископа. „Србобран“ и „Браник“, а по њима и други листови донели су вест, да су сви епископи предали кр. комесару ограду против епископа Змејановића. А да су уз њих изјавила два архимандрита (Видицки и Анатолије), да ће се пре иселити у Србију, но остати на својим местима, ако епископ Змејановић буде потврђен. Са поуздане стране смо извештени, да је ово неистина. Епископи нису предали никакву ограду краљевском комесару, ни усмену, ни писмену. Што се тиче архимандрита Видицког и Анатолија, верујемо да би се најралије селили кад поставе епископ Змејановић патријарх, кад би знали, да ће их на другом месту дочекати раширеним рукама и дати им оно, што овде имају. Но ту је чвор и зато ће канда и даље остати на врату народа нашег. Тамна претња! Камо лепе среће, да се та претња испуни.

Нови Сад, 25 јула.

И српски радикали велеиздајници. У загреб чким „Novostima“ чит мо ово: „И српски радикали велеиздајници!“ Из Будимпеште јављају, да се ондје проноси глас, да је прва к српских радикала др. Ђорђе Красојевић по државном одвјетништву оптужен ради велеиздаје. Та оптужба доводи се у савез са српском пропагандом“.

Сличну вест донео је „Обзор“ и други хрватски листови. Дакле по Будимпешти „проноси се глас“?! Волели би знати: Ко ли је пронео тај глас, ако га је уопште неко пронео?! — И волели би знати на основу чега се проноси тај глас?! Колико је нами познато, о српским је радикалима говорио, да су противници династије и то пред мађарским новинарима једино прави вођа српских самосталаца и хрватско српске коалиције Влада Николић Подрински. Но кад смо га због тога узели на одговор, он је изјавио, да је оно била само шала, да оне речи није говорио озбиљно пред мађарским новинарима.

Сад се хрватски листови — даље шале Кад баш немају никаква друга посла — на част им Д. су нам могли нахудити „гласови који се проносе“, и кад би нам могли нахудити гласови које проносе о томе, од нас већ давно не би било ни пепела.

заметку — спречио би му развитак, а 2 – 3% га убију.

Ова мала количина убија заметак, а саразмерно јачини нашег тела кад се узима количина алкохола — пр роди је, да има исти утицај односно спречава развитак или убија организам.

По томе има пуно право Платен, који вели, да људи, који пију шпиритуозна пића не живе из камате, него троше главно. Наравно животна се камата стиче умереним животом и који одговара здравственим правилима Живети у чистоћи, добром ваздуху, у потребном кретању и раду, а поред тога не пити или ако се пије, то најумеренije алкохолна пића, — таким начином живота продужује се век и то се заиста може сматрати за камату живота

Доба у коме живимо, доба је терета и борбе за опстанак; доба, кад и мудар, трезвен и здрав народ једва се одржава и напредује. — Знајући пак ово, морамо и требало би сви да на томе радимо, како би се наш народ подигао. То ћемо пак по тићи тако, ако упућујемо народ на штедњу; на чување свога здравље, а понајвећма да сузбијемо пијанство, које убија и физички и материално.

Не будимо Срби само онда, кад смо поред чаша и бокала, него и на делу! Покажимо, да нам је наш народ мио и ако га истински љубимо — — тада сви на посао и порадимо на томе, да се тај друштвени отров — алкохол — не учврсти толико, да превлада и угуши и свест народну.

П Ђ. Ћ.

Алмажанско — банкротство.

Знате ли ко је то Мориц Шателес? То је један „солидан“ трговац Има протоколисану радњу. Да је Мориц Шателес „солидан“ трговац најбољи је доказ то, што је за кратко време више пута само име фирми мењао, али он Шателес је увек у радњи остајао. Над радњом Шателесовом била је фирма са великим златним словима: Sateles Mór, за тим уз то додао је „né“ а после опет ifj дакле фирма је гласила Sateles Mór né, па ifj Sateles Mór, али и „né“ и „ifj“ било је тако ситним словима написано да се једва видело.

Као што је Шателес своју фирму мењао, тако су и наши алмажани Прво су се називали: „Српска народна странка“, па „Српска народносна странка“, па „Српска странка“. Међутим буду расписани избори за наш српски народно црквени сабор и тад неколико „солидних“ — као оно Шателес — чланова српске странке заведоше српски народ и бираче, и увукоше се у наш сабор. Кад дођоше у сабор одоше у — самосталце! А сад у најновије доба одрекоше се свију својих „часних“ имена и назваше се демократима! Ну у свом листу независних Срба — дакле и тој назив — бр. 30 од 19. јула (1. августа) 1908 г. већ пријављују банкротство своје велећи: *„Но можда се Лајош Мочари и њему слични просвећени Мађари неће одазвати нашим жељама можда ће остати при самом теоретском заступању права народности?*

Може бити, но ми имамо и за тај случај излаза из досадање ситуације.

Ту је социјална демократија!“

Дакле шта значи то? Није ли то већ унапред пријављивање банкротства демократске странке?!

Виде оснивачи демократске странке, да су слаби изгледи за њих, и као демократа, од нашег српског народа, те већ унапред изјављују, да ће поћи једним кораком напред и да ће се ишчаурити у социјалне демократе. Српски их је народ провидео и одбацује, а они у жудњи да ипак до нечега дођу, траже друштво социјалних демократа. Али ту ће се преварити, јер као што их српски народ зна и познаје и одбацује, тако ће их и социјална демократија одгурнути

Па шта то значи, да се алмажани, та до скора самозвана аристократија, умиљава и ласка социјалној демократији? Шта је то, зашто они тако лако напуштају своје име? То значи, да ће се те новопечене демократе са свима па и са црним ђаволом здружити, само да толико мрске им радикале сузбију и униште. И то је ето узрок, да тако лако своје име напуштају.

А сад чујте њихов тобожњи разлог, што их вуче напред Они кажу: „Њој смо (т. ј. социјалној демократији) ми и тако наслични: раја ми, раја они, па и у ономе, што нећемо (т. ј исисавање народа), ми се с њима потпуно слажемо“.

Дакле демократе су најсличније социјалистама и демократе су раја! — Замислите епископ др. Георгије Летић, протосинђел-калуђер Милутин Јакшић, градоначелник др. Живко Богдан, велепоседник Ковачевић и Мучалов, сенатор др Јоца Богданов, протонамесник поп Жарко Стакић, др. Богдан Давидовић, др. Јоца Лалошевић и сви остали њихови попови и доктори: раја и социјалисте Има ли већег несмисла од тог, да су ти: раја? И зар ти споменути да неће да исисавају народ? Заиста нема'

Даље веле: „Ако не можемо наћи мађарске демократе, с којима би се слагали у ономе, што хоћемо *онда морамо покушати са социјалним демократама Није лак посао, али се мора покушати*, **јер се трећег пута нема** Ко ће знати *можда правој демократији мора да предходи мало* **демагогије** *и онда се морамо постарати* **за такве кандидате**, који ће се бар за опћу слободу својски борити!“ Тако демократе.

Морају „покушати са социјалном демократијом“. Све ће учинити. Одрећи ће се и свог рођеног оца, а не свог народа, својег лепог имена српског и служиће се и демагогијом, заваравањем, обмањивањем, лажју и клеветом против мрских им радикала само, да српски народ и бираче заведу и да се дочепају мандата. То им је циљ оснивања странке То им је идеја! Да то постигну — сами кажу служиће се најгаднијим средствима. Али треба да знају, ти „родољуби“, да их народ наш познаје и да ће их одгурнути — па ма каквима се називали Познаје вас народ, вас политичке Шателесе! Шателес спремајући се на превару у приправности има жену, има децу — па ће на њих приписати радњу. Исто као наши алмажани: „ако не иде са мађарским демократама — онда морамо са социјалним демократама“. Само радикале мора у уништити.

Наши алмажани — демократе — имају своје узоре. Као што су самосталци напустили све што је Србину свето — и удружени са Хрватима на опћим изборима за хрватско славонски земаљски сабор оборили Србе радикале — тако се и алмажани надају, да ће уз одрицање својег народног имена Српског — удружити се са страним елементима и социјалним демократама, те себи, својим „дичним“ вођама извојевати који мандат на угарском сабору! Ну, преварће се. Брзо ће се уверити, да српски народ има свести и љубави за своје светиње. Одбациће их. као што се блато одбацује са обуће. И зар такви радници, који тако жуде за мандатима да ће се „борити за опћу слободу својски“?!

Иш не праши!

Знајте: да ће се српски народ и од сад као и до сад, и још у већој мери, окупљати око српске народне радикалне странке, а вас политичке шателесе, јаднике, лаже, клеветнике и одроде презире и гнуша се вас и вашег несрпског рада!

Миле Липовац.

Пред конгрес српских земљорадничких задруга.

Овогодишњи конгрес наших земљорадничких задруга одржаће се у Беловару 12. (25) и 13. (26.) августа. Растављају нас дакле од њега још једва 3 недеље дана.

Тиме, што ће се конгрес одржати у Беловару, даје се прилика нарочито нашем свету из те жупаније, да конгрес походи и посети што јаче, у што већем броју Но не само из те жупаније, већ и из пограничних жупанија: вировитичке, пожешке и загребачке, треба да се што више народа крене. Па и Србима у модрушко речкој и личко-крбавској жупанији ближе је Беловар, него и једно досад место осим Топуског, где су се конгреси одржавали. Срби опет из Срема треба да сматрају за своју дужност, да у што већем броју пођу међу ту браћу своју, јер су и та њихова браћа долазила њима, колико је год било у Срему конгреса (Каменица, Матровица, Вуковар, Земун)

Срби из Угарске из разумљивих разлога мораће се жртвовати и ове године као и досадањих. Но они су на то навикли и обикли, те им више то није ни претешко, а нека се уз то теше још и тиме, да ће, можда, и пре него мисле дочекати радост, да се конгрес одржи и код њих.

Наша је жива жеља, да баш Срби из Срема и из Угарске походе овај конгрес што јаче, јер ће догађај њихов, измена мисли и т. д. са народом из беловарско крижевачке жупаније, као и већ споменутих жупанија које с њоме граниче, а нарочито с народом личко-крбавске и модрушко речке жупа-

није, бити безумњиво од трајног уплива и на срце и из душу народа нашега из тих крајева. Треба с сетити само конгреса у Тузуском. Пиена мисли поуке, упуте наших ратара из Срема и из Угарске извршили су тада у 2 дана тако један јаки упечатак на људе из горњих крајева, да је тешко то и замислити. После конгреса се није ни о чему другоме ни говорило, до ли о Сремцима, Бачванима, Барањцима, Бановићанима и т. д. Излагања њихова с газозденим плуговима, о разним напредним справама и алатима, који се код њих нарочито употребљавају њихове примедбе, које су чинили разгледајући кућа дворишта и поља, све је то било од неизмерне користи, јер се поуке њихове разнеше у сва околна места, и све тамо до последњег места у личко-крбавској жупанији.

Да ће наша интелигенција такође у што већем броју конгрес посетити, јасно је, јер је то и досадашња чинила, те је, готово, и сувишно о томе писати. Ми бисмо само желели, да се од стране њезине поради што јаче на томе, да народ загреје за ствар, те да с њом пође што више на конгрес. Ми смо у осталом уверени, да ће наша народна господа и у томе учинити све што се буде могло.

Уверени смо и у то, да нико неће зажалити, ако на конгрес пође. За сав труд наћи ће без сумње обилато задовољство свако колико у томе, што ће моћи онде да види цвет народа нашег на окупу из целе наше Митрополије, толико опет с тога, што ће свако моћи да се непосредно извести о стању нашег задругарства, о утицају његовом, о користима његовима, о постигнутим успесима на том пољу, а нарочито, што ће бити прилике за свакога, коме је реч народ и на срцу, да чује и из живих уста тога народа, колико му је то задругарство добра и користи донело већ у ових десетак година, од како се и код нас почело радити на том.

Држимо, да ће све посетиоце конгреса особито интересовати, изложба рогатог блага и коња, коју ће приредити Краљевска Жупананијска Област у Беловару за благо и коње из целог подручја своје жупаније, а којом ће се приликом уједно одржати и награђивање најлепших комада блага и коња на тој изложби од стране Краљевске Жупаније Области. Рогато благо као и коњи у беловарско-крижевачкој жупанији на гласу су, те ће то разгледање би без сумње од врло великог интереса за све конгреслије.

За време конгреса биће изложени и ручни радови Српкиња из околине беловарске, који ће се моћи у свако доба разгледавати.

Осим тога Савез ће се заузети, да се по свршетку конгреса предузме и један излет у Крижевце, који нису далеко од Беловара, а где ће се разгледати Ваша Господарска Школа и Ратарница и све друго што ће моћи такође бити од интереса за наше конгреслије (например покушалиште за узгој свију врста жита и крмног — сточног — биља, узорна млекарница, рогато благо, коњи, живина, рибњак, узорно уређење подрума, уређење ан литичког и бактеријолошког завода и т. д. и т. д.)

Укратко: II Једанаести конгрес наших задруга биће врло поучан за све наше посетиоце у сваком погледу и неће заостати ни у чему иза досадашњих десет наших конгреса. З то и кличемо: „Срби, браћо, на конгрес! До виђења на њему!“

Позиве за Једанаести Конгрес Српских Земљорадничких Задруга разаслаће Савез за кратко време Србима по свима нашима српскима местима, за које држи, да их рад наших задруга интересира.

Умољавају се сви они, који ради омашкања тачне адресе не би случајно позив добили, а желели би и хтели би на конгрес да дођу, да га замоле од Савеза с реч две на карти дописници, па ће им се одмах доставити.

Позив вреди и као улазна карта за конгрес, те ће се њим морати свако исказати код улаза.

„Привредник.“

Политички преглед.

Стање у Турској. Хати Хумајун, што је објављен пре неколико дана, садржао ј једну одредбу, по којој султан именује министра марине и ратног министра, те ови и нису одговорни парламенту. То је изазвало велико негодовање код Младотурака. Због тога је и црквена поглавица Шеик-ул Ислам поднео оставку Одмах по том дошло је седам чланова солунскога младотурскога одбора у Цариград и пуна четири сата се договарао са великим везиром Саид пашом. Резултат тих договора био је, да су отступили министри финансије и марине; да су издате наредбе, да се похватају силни виши достојанственици из пређашње владавине, као султанови љубимци Тиксин паша, Рагиб паша, звездар Абдул Худа она два министра, Хасан Рами паша, (марине) и Рагиб бој (финанције), гратски начеоник Цариграда Решид паша и многи други. Министар марине Хасан Рами паша хтео је побећи Али га преухитри полиција, ухвати га и заплени у његовом стану један сандук у коме нађе које у новцу које у вредности на четир милијона динара То је Рами паша за време свога газдовања накрао. За Таксина пашу чује се, да се убио, кад су га ухватили. Уопће у становништву влада силно огорчење против свих истакнутих особа из пређашње владавине. Том огорчењу пао је на жртву Фехим паша. Убила га је светина у Бруси у Малој Азији. Он је пре неку годину за представку посланика Немачке „прогнат“ у Брусу. Радио је чуда и пљачкао где год је кога стигао. Никад није био војник, а достигао је степен — фелцајмајстера. Али Младотурци су ишли још даље: тражили су да отступи и сам велики везир Саид паша Он је био крив, што је она судбоносна одредба о именовању министара рата и марине ушла у хати хумајун. Саид паша је доста самосталан и одлучан човек. Али је он ипак староков и не може стајати на челу уставнога покрета У прошлости је он био чак противник Мидат паше, творца устава. Најзад се Младотурцима испунила и та жеља: Саид паша је поднео оставку целога министарства и султан је примио оставку Ново министарство још није образовано. Видећи тако јаку уставну струју, официрски кор, свећенство и интелигенцију, окренуо је и султан бунду. Мало мало па тек пред ким изјави, како је пријатељ устава. Боји се, да какогод не дође ред и на њега, да му се суди. У самој ствари чује се, да је неко продро ноћу у његову собу и ударио га ножем. Само је нож склизнуо о панцирску кошуљу. Атентатор је ухваћен. Осим тога упада у очи, да се врбује за наследника престола, султанова најстаријег брата, краљевића Решада. Његове слике се сад први пут јавно продају.

Трговачки уговор између Србије и Аустро-Угарске Јуче је у српској народној скупштини отпочео претрес трговачког уговора Србије са Аустро-Угарском Пријављено је 26 говорникаа. Седнице се држе и пре и после подне. Јуче је говорио министар финансија и два говорника Држи се, да ће уговор битги расправљен за пет дана и усвојен

ПОСЛАНИЦИ
српског народно-црквеног сабора
чланови радикалног клуба

позивају се у клубску седницу у недељу 27. о м. (9. августа) у 9 сати у вече у клубским просторијама.

Срем Карловци 24. јула 1908.

Др. Жарко Миладиновић
председник радикалн г клуба.

ЧЛАНОВИ СРЕДИШНЕ УПРАВЕ
српске народне радикалне странке

позивају се у седницу 28 о. м (10 августа) у 9 сати пре подне у Сремским Карловцима у гостиони код „Кир Мите“.

У Ср. Карловцима 24. јула 1908 год

Др. Ђорђе Красојевић
председник

Вести из места и са стране.

Одступање кнеза Николе.

Некоји београдски листови добили су са Цетиња вест, да је црногорски кнез Никола наумио, да још ове јесени одступи са црногорског престола. Наследиће га престолонаследник Данило. Уједно јављају са Цетиња, да је опће мишљење, да ће том приликом бити помиловани сви политички кривци, па и они, који су осуђени у злогласној „цетињској афери“. Некојима од осуђених узапћена су и имања, па се мисли, да ће се тима приликом помиловања дати нека накнада — Одговорност за ову вест остављамо београдским листовима.

Бугарска се оружа.

Пре кратког времена Бугарска се почела јако наоружавати, да је свима упало у очи. Када је пак у Турској проглашен устав, Бугарска је напустила наоружавање. Сада поново искренуше гласови, да се Бугарска грозничавом журбом спрема за сваку случајност. Томе је, кажу, дала повода изјава руског заступника у Софији. Овај је изјавио, да Русија неће напустити своје предлоге у погледу реформа у Маћедонији, јер не верује у сталност новог стања у Турској. Тако мишљење заступају и многи руски листови. Све је то, веле, дало повода, да Бугарска продужи наоружање своје војске.

Фалијер и црква.

Како из Париза јављају, био је претседник француске републике пре неки дан у цркви Св. Магдалене на венчању своје ћерке. Владика, што је вршио чин венчања, није хтео Фалијера терати из цркве, иако је овај искључен из цркве. Јер то искључење није нигде било јавно приковано. Кад се то учини, онда су сви верни католичке цркве дужни избегавати сваки додир са реченима.

Железничка несрећа.

На вицинаној прузи Карансебеш-Хатсег, која се још доградјује десила се у уторак велика несрећа Један теретни воз, који је поред робе носио и раднике, што раде на прузи, изклизао се са шина, те се локомотива и 24 вагона сурвала са насипа. Локомотива се дубоко зарила у земљу, а вагони су сви искрхани Роба, што је била утоварена у возу, сва је пропала Осим железничког особља било је на возу око 30 радника. Сви су мање више осакаћени, а влаковођа и два машиниста платили су главом.

Ратоборне жене.

У Северној Америци у Вилиамсбургу увуче се једна лупеж у једну палату и таман што је почео смотавати финије ствари и украсе — кад у томе, стиже домаћица, која лупежа снажно ухвати и да се у вику за помоћ. У истој палачи, држале су седницу своју чланице удружења „Амозонке“ које појурише у помоћ и лупежа тако истуку и испребијају, да су га морали у болницу однети. Амазонке задаше лупежу 79. рана.

Атентат на руског конзула.

У Пекингу, (Кинеска) напао је изненада један урођеник на руског конзула и ножем задао му је смртоносну рану

Несреће једне породице.

У Бекеш-Чаби Михаил Захорски живео је одвојено од св је породице. После једно-годишњег растанка њиховог, муж оде у стан своје пунице, да доведе жену и дете и кад жена не хтеде да се поврати, овај у јарости извади из џепа зидарски чекић и пуници сасвим размрска главу, тако, да је ова други дан подлегла ранама, затим се устреми на жену и дете, којима исто зада смртоносне ране

Забава.

Гимнастичко друшеко „Српски Соко“ у Вуковару приређује уз суделовање српских сокола из Осека и Винковаца у недељу дне 27. јула (9. августа) 1908. на Доброј Води летњу забаву са јавном вежбом.

Брзојави „Застави“

Стигли 25. јула

Векерле у Бечу.

Беч. Угарски министар председник Векерле у Бечу се саветовао са министром спољних послова Еренталом и аустријским министром председником Беком. После поне креће се за Будимпешту.

Одговорни уредник: **Константин Брадваровић.**

Трговина.

НОВИ САД, 25. јула 1908 године.

Пшеница прве каквоће стара 21 к 60 до — к. — п
Пшеница нова 21 к 20 п до 21 к. 40 п.
Пшеница средња 20 к. 80 п. до 21 к. — пот.
Пшеница лакша 20 к. 40 п. до 20 к. 60 пот.
Раполица нова 19 к. — п. до 19 кр. 60 пот.
Ечам нови 14 круна 20 пот. до 14 кр. 30 пот.
Зоб нова 15 кр. 20 пот. до 15 кр. 40 пот
Кукуруз у зрну н. 15 кр. — п. до 15 кр. 40 п.
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до кр. — п.
Раст 132 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. —.п.
Сланина пушена 132 кр. — п. до — кр. —

Свињи угојени тешки 94 до 96 пот.
Свињи средњи . 90 до 92 пот.
Свињи лакши . . . . 86 до 88 пот

Теоци 69—72 по комаду
Овци пар — — — кр.
Јагњци 16—32 пар

ПОМОЋ ОД УКВАРЕ Иде косидба и жетва... тешки послови Многи људи пате од укваре. У својој невољи кад жетва дође а они купују м где и ма какве потпасаче поред којих исто тако још и гор влопате него пре. Није доста само потпасач од укваре купити, и новац избацити, него треба од њега и помоћи имати Међу тим познато је већ од 40 година да су једине ЦИГЛЕРОВИ ПОТПАСАЧИ хиљадама помогли. Зато што он не држи готову у фабрици збубану робу, него потпасаче сам по свом начину и проналаску израђује. Његовим се потпасачима човек бар може помоћи и без бриге радити. Дакле сваком којем је потребна помоћ од укваре, нека се јави што пре на његаг карт м, а Циглер ће му одговорити шта да му се пише и јави, па да мо[illegible]ичном сигурну помоћ пружити. Адреса је:

AUGUST ZIEGLER
Novi Sad, (Ujvidék) 386 20 2[illegible]
преко пута од це тралне банке № 21.

✝

Тужним срцем јављамо свима пријатељима, познаницима као и родбини, да ми је никад незаборављени муж, отац и деда

Мита Бугарски

ИЗ РАКОВЦА

19. јула у 54 години живота после кратког али тешког боловања у вечност преселио.

Лака му црна земља!

Жали га неутешна супруга

Ана Бугарска
рођ. Вукосављевић.

Ожалошћена деца: Синови: Велимир, Марко, Милош, Јован, Милан; кћери: Софија, Јулка; Зетови: Стеван Јегић, Мита Вацалов; унучад: Јова, Дамјан, Спасојка 966 1 1

МЛАД ЧОВЕК

тражи за 1. септембар

намештену собу

и кост у бољој приватној кући у близини житне пијаце. Оферти се шаљу са означеном ценом на В. П. и администрацији „Заставе“.

967 1—8

ИЗДАЈЕМ ПОД ЗАКУП

виноград са воћем

и бербом заједно

или ТРАЖИМ доброг

ВИНОГРАДАРА.

Обратити се на

Вују Деканског
у Митровици.

9 3 1 3

ДР. ЛАЗА МАРКОВИЋ

новосадски лекар

вратио се с пута и прима болеснике у свом стану на Деаковој пијаци бр. бр. 3. пре подне до 11—12 и после подне од 3—4 сата.

946 2—3

Желите да вам њиве роде!

Доказано је, да скоро све наше земље немају довољно фосфорне киселине, коју потребује:

Пшеница, раж, зоб, јечам, кукуруз, шећерна репа, кромпир, винова лоза, воће и баштенске биљке да би могле ДОБАР РОД ДОНЕТИ. Многи покушавају да ђубретом из штала (стаја) поправе своје неплодне њиве; али узалуд јер у том ђубрету нема фосфорне киселине. Само оне њиве и земље поправиле и донеле привреднику скоро ДУПЛИ РОД, које су ђубрене

вештачким ђубретом

(суперфосфоратом)

које има фосфорне киселине и које је прегледом власти пронађено као корисно, тако да га и министарство пољопривреде сваком препоручује. Добија се будућашто једино код

ЈЕФТЕ ЛЕДЕРЕРА

банкарско-комисионарска радња
у НОВОМ САДУ.

Кошутова ул. бр. 52. Одма до главне поште.

Пишите одмах па ћете добити бадаве а књигу са сликама и ценовник.

АКО ТРЕБАТЕ НОВАЦА!

а ви се одмах писмом или картом обратите на

БАНКАРСКУ И КОМИСИОНУ РАДЊУ
ЈЕФТЕ ЛЕДЕРЕРА

у Н. САДУ, Кошутова ул. бр. 52. до главне поште.

Банка даје и посредује зајмове на поседе и куће до три четвртине њихове вредности и све то уз најповољнији услов, најнижу камату и најбрже. Све потребне послове око зајма, уваћање у грунтовницу, брисање и т. д. сама врши и тако да партије немају никаквих трошкова унапред. Купује и продаје земљу а предузима и парцелирање јефтино.

Главно заступство осигуравајућег друш. „Анкер“ прима осигурање, против ЛЕДА, ВАТРЕ и ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ЖИВОТА уз најповољнији услов.

624 11—16

МЕЊАЧНИЦА

1435 39—

НОВОСАДСКЕ ФИЛИЈАЛЕ

Пештанске Угарске Комерцијалне Банке

НОВИ САД господска улица број 12.

купује и продаје по свагдањој дневној цени

Динар ● ДУКАТЕ ● Долар

као и сваковрсне стране новце вредносне хартије,

ЛОЗОВЕ.

За старе дукате плаћа највећу цену.

На знање!

Јављам поштованој публици да ћу 11. августа по римском календару на јавној дражби продавати за мојој пустари под Оловом у Банату од прилике

■ 1000 ЛАНАЦА ■

најлепше каквоће чистог

СЕНА.

Сено (трава) ће се продавати у парцелама од 2 и више ланаца уз готов новац.

923 3—3 **Лазар М. Јанковић.**

КРЕЧ

бео, мастан, издашан јефтин 1 кг прима воде 4—4½ кг. Производи се од белог мармор-камена. Једина продаја за Угарску и Хрватску на вагоне и мање. Нарочита пажња подузимачима и виноградарима. На стоваришту имам стално. За цену се треба обратити.

Васи Вучковићу, Нови Сад
код „Шаргарепе“.

597 11 15

Нова трговина мушке и женске помодне робе

775 9—

Душана С. Монашевића

код „Златне Кугле“ у Новом Саду у ћурчијској улици бр. 23.
преко пута Браће Миросављевића

препоручује свој велики избор шешира сламних и филцаних мушких и дечјих, надаље најновијих мушких туристен кошуља дечјих рудер кошуљица, најновијих кравата, мајица-тни, врагнова, чарапа, цепница, штапова, сунцобрана, накита за женске тоалете, венаца и шлајера за невесте, женског белог рубља, рукавица, ручних радова, парфимерије и мирисавих сапуна и т. д. и т. д.

Најјефтиније цене ☛ ☛ **путничких торби и кофера.**

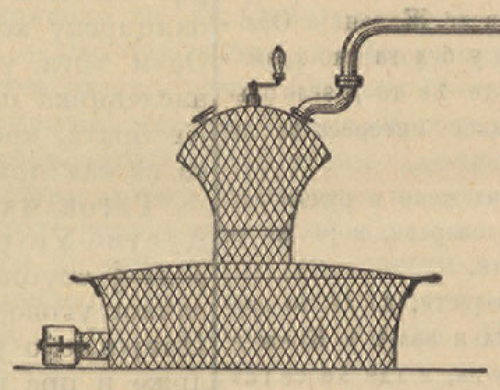

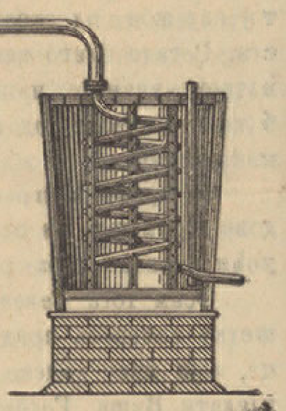

Част ми је штованој публици и досадашњим муштеријама моју у свим крајевима Угарске **прву и најстарију** још у години 1790-ој основану и до данас непоколебиву и опробану

КАЗАНЏИЈСКУ РАДЊУ

коју као мајстор водим већ 18 година, те сам је слободан препоручити

У истој готовим и увек имам на стоваришту све врсте бакреног посуђа и то: котлова за прање у гвозденим фурунама, врло добре и на разним изложбама одликоване пероноспорне штрцаљке (сросаљке); ракинске казане од мене пронађене и патентоване, а и све друге врсте: цеви за млиноте, лађе и т. д; табарке од гвожђа; пумпе за вино; квечове за грожђе, пресове и т. д.

Свагда имам делове за шприцеве, гуме, цеви, расипача.

Примам поправке шприцева, казана и др.

Купујем по највишој цени бакар, месинг, калај, олово и други метал.

Пошто неизрађену робу купујем у првим творницама и пошто је моја радионица вешто уређена, могу све горње ствари радити много јефтиније него ма који други казанџија.

Продајем уз гаранцију а и на отплату од по до две године. Наруџбине обављам брзо и тачно. Илустроване ценовнике шиљем на захтев бесплатно.

Молим досадање поштоване муштерије, да ми и надаље поклоне поверење а и осталу публику, да ме удостоји својег поверења, а ја ћу се свагда, као и досад, трудити, да то поверење потпуно оправдам.

Остајем са особитим поштовањем

МИЛАН Т. ЈОВАНОВИЋ,
казанџија
951 1—6 **НОВИ САД** (Ujvidék),
пре казанџијске, а сада Николе Берчењија ул. бр. 12.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.